Ч 20 (13 918). Львів, субота 26. січня 1935. Poczt. opłata opłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Видумка, яку зродило бажання.

В москвофільській, а за нею в польській пресі появилася злослива видумка — як звичайно „з віродостойних джерел" — що Преосвященний Кир Іван, еп.-помічник львівський, „пішов на відпустку, з якої вже на давне становище не повернеться". Це мав би бути нібито наслідок недавньої візитації Апост. Візитатора, „який найшов, що епископ Бучко заховувався в спосіб шовіністичний". Ось і причина видумки, яку радо хотілиб бачити здійсненою ті, що її так скоро роздули.

Ми уповажнені проголосити, що ця вістка — за винятком відпустки на власне бажання — це звичайна сплетня. Це безперечно плід утаєного бажання. При нагоді пояснюємо тим, які з мінною знавців, на основі іменування Преосвященного Кир Никити Будки Асистентом АЕпархіяльного Інституту Католицької Акції, рострубіли „про усунення епископа Бучка з асистентури Катол. Акції", — що Преосв. Бучко ніколи асистентури, яку обняв Преосв. Будка, не виконував. Він був і є далі Асистентом Ґенерального Інституту Католицької Акції, якого діяльність обіймає цілу Галицьку Церковну Провінцію. Натомісць Преосв. Будка обняв вакуючий досі, від більш як пів року, уряд Асистента Львівської АЕпархії, який давніше виконував о. д-р М. Конрад. („Мета").

Православний дієцезіяльний зїзд

на Волині.

В днях 29. і 30. січня ц. р. відбудеться у Кремянці дієцезіяльний зїзд усіх деканів і представників духовенства, по одному з кожного деканату. На зїзд запросили всіх українських послів і сенаторів ББ. з Волині і кільканацять світських осіб, між іншим голову Т-ва ім. П. Могили інж. С. Тимошенка, директора української гімназії в Рівному П. Бичковського, членів передсоборного зїзду проф. М. Кобрина і д-ра М. Пироговa. На черзі нарад зїзду: 1) звіт духовної консисторії за 1934 р. і буджет на 1935 р.; 2) звіт дієцезіяльної ревізійної комісії; 3) звіт дієцезіяльного комітету про бідних священиків; 4) звіт дієцезіяльного світського комітету; 5) звіт про місію у волинській дієцезії за 1934 р, програма місійної праці на 1935 р. і справа навчання релігії; 6) внески й запити.

Реконструкція італійського уряду.

РИМ, 25. I. ПАТ. Вчора дійшло до реконструкції італійського уряду. На внесок Муссолінія король приняв димісію таких міністрів: фінансів Юнґа, освітиЕрколе, хліборобства Ацербо, публичних робіт Кроляланца, комунікації Пуліпія, справедливости де Франчеші і 10 державних підсекретарів. Одночасно король призначив міністрами: фінансів сен. Таон де Ревель, освіти сен. де Веккі, хліборобства Росінія, публичних робіт президента корпорації годівлі тварин Рацца, комунікації Бенні, справедливости Сольмі і 10 державних підсекретарів. Колишнього міністра корпорацій Боттая призначили ґубернатором Риму замість князя Бонкомпані.

Офіційні кола запевняють, що реконструкція італійського уряду не доведе до ніякої зміни в політиці кабінету і є тільки зміною в обсаді деяких міністрів.

Закордонні журналісти підкреслюють, що реконструкцію кабінету перевів Мусоліні саме в тім часі, коли ввійшов в життя новий корпоративний устрій. Відновлений кабінет буде реалізувати обіцянку Мусолінія, що корпоративний устрій здійснить кращу суспільну справедливість.

Гостра опозиція у фінляндськім парляменті.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 25. I. ПАТ. Націоналістична партія вхопилась обструкції у парляменті, яка приймає гострі форми. В середу засідання парляменту тягнулося до 5. год. вранці. У четвер наради парляменту тягнулися від 8. год. рано цілу ніч. Понад 40 промовців жде своєї черги. На салі нарад пустка і сидять тільки представники з кожної партії, інші відпочивають у клюбових кімнатах. Дотепер стенографи списали 500 посольських промов. Поза чергою партійних промовців промовляли правний радник парляменту і надпрокуратор. Перший заявив, що скликання надзвичайної сесії згідне з конституцією, але суперечне з її духом. Надпрокуратор заявився за скликанням парляменту.

Понад 2.000 студентів аґітує.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 25. I. ПАТ. Страйк студентів триває далі. Понад 2.000 студентів виїхало на провінцію і ведуть пропаґанду, щоби уряд сфінщив університет у Гельсінґфорсі. Тому, що страйк обхопив теж університетські клініки, відчувається недостачу обслуги на клініках.

Бельґія не навяже дипльоматичних взаємин з СССР.

БРЮСЕЛЬ, ПАТ. Підчас дискусії у парляменті над буджетом міністерства закордонних справ соціялісти домагалися навязати дипльоматичні взаємини з СССР. Міністр народньої оборони Девез спротивився з огляду на небезпеку комуністичної пропаґанди у Бельґії. Одначе підкреслив, що коли СССР дасть відповідні ґарантії, не буде противитися навязати дипльоматичні взаємини з большевицьким урядом.

Словаків не допускають на старшин.

БРАТИСЛАВ, 25. I. ПАТ. Обговорюючи новий розпорядок чехословацької влади в справі військової служби, часопис „Словак" стверджує, що хотяй Словаччина дає 19 прц. рекрутів, в старшинському корпусі, який числить 10.000 осіб, є ледви несповна 200 словаків і то переважно на підрядних становищах. Цей стан за думку часопису викликує велике невдоволення серед словаків і побільшує дисонанси між обома народами.

Польська меншина на Великій Україні,

її становище до IV. Універсалу та інтриґи Ст. Ґрабського.

(Актуальна історична пригадка).

У звязку з роковинами проголошення самостійности Української Народньої Республики, які святкуємо у цих днях*) та шумом довкола нових протиукраїнських цькувань проф. Ст. Ґрабського, варта пригадати становище польської національної меншини на Вел. Україні в рр. 1917-18 та інтриґантську ролю, яку грав тоді там ніхто інший, а той самий Станислав Ґрабський. Для пояснення слід додати, що Ст. Ґрабський находився тоді на території України тому, що він утік зі Львова разом з російськими військами, боячися кари за своє москвофільство, що у цілій осоружній висоті вилізло на верх підчас перебування гр. Бобрінского у Львові. Як він тоді вислугувався москалям — про це згадував недавно і проф. Піні у своїх відомих статтях у „Веку Новім". Для ратування престіжу Ґрабського, його однодумці пустили були поголоску, що його москалі „вивезли" як закладника.

Отож передаємо за „Історією України 1917-1923" Дмитра Дорошенка (т. I. ст. 269—273) опис тих подій, які торкаються поляків на В. Україні в часах від початку української революції до оголошення IV. Універсалу:

ХТО ГОЛОСУВАВ ЗА САМОСТІЙНІСТЮ УКРАЇНИ?

„...Секретар Ц. Ради Мих. Єреміїв почав вичитувати імена всіх членів Малої Ради, і кожен говорив: „за", „проти" або „утримуюсь". Всього було присутніх 49 членів Малої Ради. З них **„за" Універсал** подало свій голос 39 — всі українці **й представник польської партії соціялістичної Корсак.** „Проти" подали голос 4: меншевики М. Балабанов, Дм. Чижевський і Кононенков та представник „Бунда" М. Лібер (Гольдман). **Утрималось 6 чоловік:** рос. ес-ери Скловський та Суховий, представник „поалей-ціона" М. Гольдельман, представник обед. жид. соц. партій Шац, представник жидів. демокр. обеднання Дубинський і **представник польського „центру" Почентовський.**

Після скінчення голосування М. Грушевський урочисто промовив: „Четвертий Універсал Центральної Ради принято. Україну проголошено самостійною й незалежною Народньою Республікою." У відповідь почувся спів

*) IV. Універсал, що проклямував суверенність Української Держави, був проголошений на засіданні Малої Ради в ночі з 24. на 25. січня 1918 р., а молебень на пл. св. Софії відбувся зранку 25-го. Одначе рішаючі засідання почалися 22. січня і сам Універсал має дату: **„У Києві, 9. (22.) січня 1918 року".** Тому повідято цю останню дату. — Прим. Ред.

„Ще не вмерла Україна“, який підхопили всі присутні.

В той сам день, що й проголошення самостійности, Мала Рада ухвалила **„Закон про національно-персональну автономію“.**

ОРҐАНІЗАЦІЯ ПОЛЯКІВ.

З усіх народностей, які населяли Україну, являючись на ній національною меншістю, тільки одні поляки старалися орґанізуватись на ґрунті захисту своїх національних інтересів.

...Але й серед них революція внеска розкол на ґрунті розходжень соціяльного характеру. Крім того відносини між самими поляками ускладнялися ще тим, що одні з них звязували свої інтереси й свою долю з Україною, як її громадяни, знов же другі мали перед очима загально-польські інтереси, інтереси відбудови польської держави. Ці ріжниці дуже яскраво виявилися на краєвому зїзді делеґатів польських союзів, орґанізацій і товариств на Україні, що відбувся в Києві між 2—7. липня 1917 року. На зїзд прибуло 434 делеґатів від 170 орґанізацій. Але вже при виборі голови (на якого вибрано ґрафа Здислава Грохольського) дійшло до непорозумінь. Зїзд спочатку затвердив був статут загальної польської орґанізації „на Руси“ і виніс резолюцію, що „в нинішній великий момент найпершим стремлінням поляків має бути домагання утворення обєднаної Польщи з виходом до моря“. Але коли проф. львівського ун-ту Ст. Ґрабський запропонував висловити признання Державній Раді у Варшаві і Міжпартійному Колу, то це викликало гарячі суперечки. Коли резолюція Ґрабського таки пройшла більшістю 250 голосів проти 125 (при 10, що вдержались), польський демократичний бльок і соціялісти покинули зїзд. Дальші засідання відбувалися без них. Одначе соціялісти відкрили свою власну нараду, на якій постановили домагатись перевиборів президії зїзду і виробили декларацію, в якій пояснили причини свого виходу. Коли ця декларація була оголошена на засіданні зїзду 6. липня, вона викликала бурхливі протести. Зїзд виніс спеціяльну резолюцію в українській справі, яка звучала: „Зїзд делеґатів польських орґанізацій на Руси вітає стремління братнього українського народу до політичного визволення і заявляє, що поляки, почуваючи себе корінними громадянами цього краю, готові допомагати в улаштуванні основ життя українського народа з забезпеченням прав меншостей польського народа на Україні“. В резолюції в аґрарній справі було сказано, що „поляки доложать зусиль, щоб вирішення аґрарного питання при збереженні принципу непорушености приватної власности не загрожувало інтересам польського населення на Україні і щоб при вирішенні аґрарного питання в однаковій мірі були взяті на увагу інтереси польського селянства і служачих в сільському господарстві й у цукровній промисловости.“

„ПАРТІЙНІ АҐІТАТОРИ ЗІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ“.

Збори польських демократів, які покинули зїзд, винесли свої окремі резолюції. Вони признали, що „відокремлення від зїзду, який відбувався під гаслами, принесеними **партійними аґітаторами, що понаїздили до Києва з Східної Галичини,** являється необхідною умовою для уздоровлення місцевих політичних і соціяльних відносин.“ Збори підкреслювали нерозуміння зїздом того, що „в даний момент переходу влади від цензової меншости до рук більшости, яка уявляє міць кожного народу, неможна підпорядковуватись невідповідаючій місцевим умовам **біженській аґітації.**“ Вони заявляли, що для поляків на Україні в чисто національних питаннях обовязкова солідарність з політикою корінної Польщі, а в місцевих питаннях — солідарність з російською революцією й українським визвольним рухом.“ Збори рішили засnувати „Польський демократичний Централ на Україні“, до президії якого увійшли: Євген Старчевський, Станіслав Стемпковський, Мечислав Міцкевич, Роман Кноль, Зиґмунт Янушевський та інші.

Коли засновано було Генеральний Секретаріят і в нім Секретарство справ міжнаціональних, то один з товаришів ґен. секретаря міжнаціон. справ став М. Міцкевич, який прийняв був активну участь в переговорах з Тимчас. Правительством в справі української автономії. Представники „польського дем. централу“ в часі непорозумінь між Ц. Радою і Тим. Пр-вом заявили, що готові піддержувати Ґенеральний Секретаріят незалежно від його затвердження чи незатвердження Тимч. Правительством. Але скоро в Ц. Раді появилися представники т. зв. „левіци“, яка стояла лівіще від Дем. Централу. Коли оголошено III. Універсал, і представник Дем. Централу Рудніцький на знак протесту проти скасування приватної власности покинув засідання, представник левіци Левинський заявив про свою солідарність з Універсалом. Одначе левіца скоро стала на большевицькому боці, й її представник Корсак протестував у Ц. Раді проти роззброєння большевицьких військових відділів у Києві. Зате, як тільки що ми бачили, той самий Корсак голосував за проголошення самостійности, тоді як представник дем. централу зовсім здержався від голосування.

Я навмисне довше спинився на співробітництві українських поляків з Ц. Радою, щоб показати, що поляки в 1917 р. були властиво одинокою національною ґрупою на Україні, яка вповні усвідомила своє меншиневе становище і старалася шляхом співпраці з українськими політичними чинниками — Ц. Радою й Ґенер. Секретаріятом — захистити свої національні й соціяльні інтереси, як окрема національна меншість.“

БОРОТЬБА ЗА ДУШУ НАРОДУ.

Чи істнує релігійна проблема в Німеччині?

— Чому католицькі кола в Німеччині ставляться неґативно до гітлеризму?

— Чому в німецькій, протестантській Церкві, яка є суто національною, повстали глибокі тертя на тлі відношення до уряду?

— Як взагалі мається справа з релігією в гітлерівській Німеччині?

На ці три питання шукав я відповіді ще на місці, підчас мого побуту в Німеччині. Цікавили вони мене так сильно, як цікавлять кожного, хто слідкує за цими величезними, державно-структуральними і психольоґічними змінами, що проходять саме тепер у Німеччині. Цікавили мене також з іншого боку: з боку тої непересічної динаміки, яка помітно виявляється у змагу між християнською релігією та радикальною ідеольоґією гітлеризму.

В моїх розмовах з католицькими діячами і священиками, включно з гр.-кат. парохом Берліна о. д-ром Верґуном, не міг я добитися ясної відповіді. Мої співрозмовці не вміли сконкретизувати розмірів конфлікту і не хотіли ставити горокопів. Не хотіли цілком слушно, бо не знали і нині не знають — як зрештою не знає ніхто — пляну релігійної політики канцлера і його урядового окруження. Одному лише не могли заперечити: — якщо політика нім. уряду піде нетолєрантно по лінії гітлерівської, нордійської ідеольоґії в справах віри, — тоді релігійна війна, новий „Культуркампф“ будуть неминучі.

Покищо релігійний конфлікт між урядом та Католицькою Церквою проходить у площині „недодержання урядом постанов конкордату“. Спір затяжний і складний, бо йде про інтерпретацію окремих точок, при чому уряд твердить, що інтерпретує правильно, а католицьке духовенство тому заперечує. Ось нпр. така справа релігійного виховання молоді, чи католицьких орґанізацій і релігійних товариств. У тій ділянці влада все більше обмежує інґеренцію духовенства, добачуючи в більшости випадків „спроби саботування здобутків нац.-соц. революції шляхом опозиційної акції під покришкою оборони релігії“.

Слушно воно, чи не слушно, годі сказати, не перевіривши окремих фактів, але ствердити можна одно, а саме: незвичайно важкий розділ компетенцій. Бо хто нині може устійнити, де кінчиться сфера ділання держави, а де починаються виключні права Церкви?... Ця проблема в сучасній Німеччині є тим важча, що гітлеризм жадає не лише повноти влади у всіх справах для держави, але ще й крім того має свою власну ідеольоґічну доґматику, що врізується дуже сильно в ділянку релігії.

При тій нагоді нагадується мені розмова, яку мав я з одним визначним гітлерівським діячем у мінхенській „Ляндесштелле“ („Краєвому заряді“) Запитаний мною про відношення влади до релігії, відповів мені:

— Наш вожд і канцлер досить часто і виразно заявляв, що держава залишає всім віроісповіданням повну свободу в їхній релігійній ділянці. Але натомісць цікавиться вона тим більше справою, як віруючі християнських церков виявляють своє християнство в ділянці, що належить до держави.

— А яка ділянка належить до держави? Яку демаркаційну лінію можна повести в сфері людських почувань? Хіба можна обмежити людську віру і замкнути її в приписаних рямцях?... — питаю мого співрозмовця.

На це відповідь:

— Після національно-соціялістичної ідеольоґії, релігія — це відношення людини до Бога в строгому розумінні цих слів. Так зрозуміла релігія має в нашій державі повну свободу. Натомісць держава ніколи не допустить, щоби будь-яка релігія впливала шкідливо на духа і мораль ґерманської раси („dass sie gegen das Sittlichkeits und Moralgefühl der germanischen Rasse verstosst“).

— А християнська любов ближнього у відношенню людини до людини?

— Ясно, що держава визнає цей принцип позитивного християнства, але тільки тоді, коли він виконується без політичних тенденцій і без вимаганого натиску на чиюсь совість („soweit diese Nächstenliebe ohne politische Beimischung und ohne Versuche, Gewissenszwang zu üben, betätigt wird“).

Подаю ці слова так докладно, як я їх собі записав раз тому, що їх сказала особа безперечно компетентна, а по друге, — що вони незвичайно характеристичні. Характеристичні для тої цілої еластики питання про компетенцію і для того зачарованого кола моральної проблематики з релігійної ділянки в Німеччині.

Очевидно, що причина конфлікту між урядом та католицизмом не вичерпується лише тою одною проблемою. Тут приходить ще ціла ширша на проблема расизму, (до якої ще поверну), а з практичних заряджень уряду, — справа примусової стерилізації, відома нашим читачам хіба досить докладно з голосів преси.

Не бракує в Німеччині осіб, навіть у католицьких клерикальних колах, які вірять в остаточне порозуміння між Берліном та Апостольською столицею. Арґументом „за“ є віра в державний розум Гітлера, який доказав уже, що до перемоги радикального напрямку не допустить. До тих осіб належить м. ін. б. віцеканцлер фон Папен, теперішній німецький посол в Австрії, активний католицький діяч та співавтор конкордату.

— Я сам змагав до заключення конкордату з Апостольською Столицею — заявив він мин. року на принятті представників закордонної преси в Берліні. — Передбачуючи можливість ріжниці поглядів в релігійних справах волів я, щоби ті дискусії відбувалися в рямцях устійненого договору... Ватикан доцінює заслуги, що їх поклав гітлеризм у боротьбі з безбожництвом та комунізмом... Ті радикальні, релігійні гасла, що їх кидають в маси молоді загорільці зпосеред членів партії не здобули підтримки ні партійного проводу, ні уряду.

Але є також між членами уряду люди, які стоять неуступчиво на становищі дотеперішньої інтерпретації конкордату урядом і противляться всяким дальшим переговорам. До цих людей належить в першу чергу міністр пропаґанди др Ґебельс. Ніхто інший, але він, сказав у своїй промові, що її виголосив 25. червня м. р. в Ессен: „Стоїмо на ґрунті позитивного християнства. Але ми не є ні католиками, ні протестантами, — ми є в першу чергу німцями! Хто через 14 років переходив пекло боротьби за ідею національного соціялізму, той знає, що він сам у собі є своєрідною релігією“.

А на пресовій конференції, влаштованій для закордонних журналістів в літі мин. року, сказав

він торкаючись закону про примусову стерилізацію:

— Невже стерилізаційний закон має статись нагло каменем образи? Чи ви, панове, знаєте, що 300 міліонів марок річно коштує державу втримання захистів та шпиталів для ідіотів, дегенератів, дідично обтяжених алькоголіків і т. д.? Якщо Церква прийме на себе утримання цих суспільно зайвих індивідів, тоді ми будемо схильні відступити від стерилізації...

Радикальне крило гітлерівської партії рахує Ґебельса своїм. Чи він дійсно у своїй практичній політиці станув аж на такій небезпечній плятформі, покаже майбутнє. Покищо фактом є, що Ґебельс не вірить духовенству, а в першу чергу католицькому.

— На мій погляд — сказав він — духовенство не було свідоме обовязків, що на ньому тяжать. Так боротьбу з безбожництвом, як також працю в харитативній ділянці лишило воно нам. Католицький центр волів співпрацювати з марксистами.

Ґебельс, як зрештою цілий німецький уряд стоїть на ґрунті т. зв. позитивного християнства, але не звязаного з ніяким віроісповіданням. Це становище годиться зрештою з 24. точкою програми націонал-соціялістичної партії, що формально досі обовязує. Поняття позитивного християнства має в собі діялектичну двозначність. Перед приходом гітлеризму до влади інтерпретовано собі його різно. На ділі під „позитивним християнством" розуміє ідеольогія гітлеризму позитивне відношення християнства до інтересів народу і держави. („Unter dem Begriff eines positiven Christentums dürfen wir eine Betätigung der Christen in einzelnen und im ganzen verstehen, die der nationalsocialistische Staat von seinem Stand- und Gesichtspunkt aus als positiv anerkennen kann").

Нарід є сам у собі початком і кінцем („das Erste und das Letzte"), все мусить підпорядкуватися інтересам народу: Церква, право, наука, мистецтво і т. д.

*

Резюмуємо коротко все вище сказане:

В Німеччині триває затяжний конфлікт між державою та Церквою. Так католицькою, як і протестантською. Йде про примат держави не лише в політичному, але й духовому житті народу. Релігії залишено лише виконування релігійного культу та строго релігійний вплив на вірних. Християнську етику та науку релігії не викреслено зі шкільних програм навчання, але нема їх у позашкільній виховній системі. Конкордат нім. уряду з Ватиканом був заключений з тим засадничим застереженням, що католицькому духовенству не вільно у ніякій формі займатися політикою. Передумова виключення політики була вміщена також у точках, де нім. уряд погоджувався на дозвіл існування деяких, точно означених, релігійних товариств. Різниця поглядів на характер діяльности католицького духовенства і згаданих католицьких товариств вже після заключення конкордату була безпосередньою причиною конфлікту, що триває до сьогодні.

Накінець треба булоб згадати ще про протестантську Церкву в Німеччині. Тут уряд, незвязаний ніякими двосторонніми зобовязаннями, пішов куди дальше, у куди різкішій формі, намагаючись згуртувати всі протестантські віроісповідання в одній, державній, протестантській Церкві. Протестантський синод, скликаний 27. вересня мин. року у Віттенберґу вирішив з ініціятиви уряду тісну централізацію Церкви, підпорядкування її державі та гітлерівській ідеольоґії, а б. військового духовника Л. Міллера вибрав „керманичем німецького, євангельського церковного союзу". Одночасно приділено новому епископові „церковного комісаря" з диктаторськими повновластями та знесено автономію краєвих церков („Ляндескірхен"). Однак усі ті різкі зарядження викликали таки реакцію. Баварський єпископ Мейснер та віртембурський Вурм, заголосили протест та не визнали рішень синоду. За ними станула величезна більшість населення. В день інтронізації епископа Міллера, пароxи, що були вірні Мейснерові та Вурмові, відчитували в церквах текст протесту, в якому було сказано м. ін.: „Державний єпископ Міллер та його правний дорадник самі виключили себе з християнської громади... Церковний, державний уряд впровадив устрій насильства та свавілля... Лише Церква, що спирається на Божому слові по думці канону віри Реформатора, може бути законною євангельською Церквою".

Не помогли репресії уряду і треба було піти на компроміси і переговори.

*

З нагоди плебісциту в Басейні Сари, втишилася на деякий час релігійна боротьба в Німеччині. Пішли навіть тихі поголоски про вирівнання конкордатових різниць у поглядах між нім. урядом та Ватиканом. Скільки в тому правди, — невідомо. Але, колиб навіть так було, то чи релігійні змагання в Німеччині дійшли би до свого кінця?..

Ледви. Крім поміркованої, наказаної обставинами, політики уряду, існує ще в Німеччині неофіційна, але все більше зростаюча течія нової расової релігії — нордійського релігійного руху („дер нордішен Ґляубенсбевеґунґ"). Цьому рухові, незвичайно цікавому у всіх його проявах, а може й політичному для німецького „завтра" хочу присвятити чергову статтю.

Роман Голіян.

Велитенські досягнення.

Трудноші медицини й терапії у СССР.

Часто можна зустрінути в совітській пресі такі назви, такі заголовки окремих статтей з приводу ніби то величезного поступу там у всіх ділянках.

Статті ці завжди ілюстровані майже астрономічними цифрами наслідків цих досягнень... Стосується це цілком і до охорони народнього здоровля.

Цифри, цифри, цифри, і, як висновок — „совітські лікарні навіть не можна порівнювати з дореволюційними"...

Але ось у ч. 13 московських „Известий" є стаття проф. Р. Лурия.

У ній читаємо чорним по білому ось що: в амбуляторіях дуже часто не можна знайти мікроскопу, щоби досліджувати кров, немає урометрів та іншого приладдя, найелементарнішого, що без нього лікар не має змоги поставити правильну діягнозу. Совітські рентґенівські трубки дуже відстають від закордонних, їхня вартість дуже низька. В лябораторіях гострий брак складних реактивів. В аптеках брак вісмуту, кофеїни, кодеїни, борового квасу, рицинового олію, ґліцерини, ментолю, тимолу тощо. Маємо ми — продовжує професор — багато добрих хірургів, а чи є в нас гумові рукавички, шовк, добрі ножі, взагалі добрий, цілком звичайний, але конче потрібний інструментарій для операцій? Його немає, як немає навіть хірургічних голок. А ці голі чорні ліжка лікарень із твердими подушками та матрацами, ця надзвичайно кепська білизна в лікарнях, цей майже цілковитий брак перевязочного матеріялу"...

Ні, не варт цитувати статті далі, можемо лише повторити лейтмотив совітських газет — „совітські лікарні навіть не можна порівнювати з дореволюційними"...

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Наша літературна нагорода.

У найблизшому числі „Назустріч" 8 членів жюрі „Т-ва письменників і журналістів" висловить свої думки і враження з приводу останніх нагород, щодо яких вони порозумілись без великих труднощів. Неодин, почувши ці різні голоси, напевно буде дивуватись, як могло дійти до згоди між ними, а хто знає, що на три нагороди було щонайменше сім кандидатів, той може меляхолійно кивати головою над химерною долею конкурсів. А проте, коли вже викликувати таке нині осміяне імя Справедливости, то нема більше справедливого суду, як той, коли нагорода припадає трьом молодим талантам, які більше потребують кількасот золотих, ніж лаврового вінка.

Загально говорять про те, що нагорода „Т-ва письменників і журналістів" сильно причинилась у нас до оживлення літературного руху. Коли люди мають на думці ті роки, коли у нас крім макулятури взагалі ніщо не появлялось друком, то це правда. Колиж подумати, що всі члени нашого жюрі мали змогу прочитати всі книжки, про які могла бути згадка вже на першому засіданні — краще не називати того числа книжок, які заслуговують на назву літературних. Це лектура на два-три тижні, а рік має таких тижнів 52.

„Суспільність", „громадянство", „література" — страшенно любимо такі сильні слова. Зібрали робітники пера з бідою за рік 1500 зол. і громадянство переконане, що за такі гроші можна обновити літературний рух. Мало хто знає, що значить видати нині книжку. Як довго автор не має виглядів бодай на 1000 зол. нагороди, важко йому починати розмову з видавцем, якому міг би сказати: „Коли дістану нагороду — половину з неї звертаю Вам за кошти друку".

Живемо у спортовій добі. Маємо вже земляків, що грають у тоталізатора, ломлять собі ноги на лещетах і ждуть льотерійної витри, наче дня визволення. Чи можна уявити собі, щоб раз на рік перед 22-им січня бодай 1000 інтеліґентів цікавилось у нас висліджом літературної нагороди і побивалось об заклад? Видавці, автори та читачі могли би брати участь у тій ломиголовці, для якої не треба більше грошей, як до бріджа; досить запізнатися з 5 книжками, беручи до помочі оцінки, що появляються у пресі. Хто зна, може між нашою сметанкою можна би найти навіть таких, що допомогли би видати неодному авторові книжку. Пригадайте, скільки наших патріотів і скільки тисяч вложило у всякі газетки та видавництва, не знаючи навіть, чи вибрані ними редактори вміють скласти речення без пяти помилок!

Неодин наш інтеліґент буде дивуватись, що чує вперше прізвища деяких нагороджених. Може він мати ілюзію, що це таке багатство нашої літератури: минулого року пять прізвищ, цього року шість — усі інші. На жаль, історія літературного руху в Галичині вказує на те, що сотні авторів, які мали добрий дебют, задоволились цим першим успіхом і носили на грудях вирізки з перших похвальних рецензій. Так і залишились дебютантами все життя.

Усі нагороджені цього року полекуди дебютанти, коли зважити, що те, що дали вони досі, більш блиски таланту, ніж твори. Хоч деякі з них пробують засвоїти собі форми та ідеї сучасної літератури, твори їх таки не довели далеко від того всього, що несе нам сучасна доба — її подій, типів, конфліктів та ідеалів. Не робимо їм з цього докору, а вказуємо тільки на характеристичну рису молодих талантів — самотніх у своїй праці, що радніше втікають від нашої нинішньої дійсности, ніж придивляються до неї оком її учасників.

Що значить матеріяльна і моральна підтримка для молодих талантів, знають тільки ті, що самі її потребували. Що значить розвиток літератури, знають теж тільки ті, що з її розвитком звязували власний. Тимто і ці таланти і ця література зневіряються у Галичині від довгих-довгих літ. Нехай ніхто не сміє говорити про матеріяльну скруту нашої інтеліґенції. Як довго книжка не стала для неї такою самою необхідною потребою, як чиста сорочка, пляшка пива у веселому товаристві, або десь-колись кінова програма, так довго книгарні повинні би продавати оселедці і талановиті автори писати реклями для торговельних фірм, ясно — не рідних, коли хотять з цього жити.

„Літературна продукція", „твори", „творчість" — які претенсіонально надуті слова! З найбільшим зусиллям авторів видавців і приватних жертводавців появилося у нас на світ божий кільканадцять книжок, які можна прочитати без терпцю і терпіння. Яке щастя, що видавці та критики ні з Берліна, ні з Парижа, ні з Льондону не пишуть до нас, щоб прислати їм нагороджені твори, щоб могли про їх читати, а може й перекласти. Коли саме вчора один із наймолодших польських письменників гострив собі апетит на нагороджені у нас твори, треба було його дуже обережно підготовляти, що це зовсім не така лектура, як він собі уявляє.

Наші книжки, як і наші нагороди: більше оскоми, ніж ствиа.

—o—

Цікаві ще в томуж числі газети нотатки управителя Кремлівської аптеки. Трапляється, каже він, що по всіх аптеках Москви щезає вата чи марля, що по всіх аптеках Москви не можна дістати амоняку чи рицини. В Москві цілковитий брак аптечної посуди. В Москві дуже часто по всіх аптеках не можна дістати наркози, щоби зробити негайну операцію...

Кажуть — закінчує дотепно-мелянхолійно цей управитель — „точно, як в аптиці", а спробуйте ви дістати деиебудь у московській аптиці звичайну аптичну вагу...

Справді велитенські досягнення..

серед цих газет, що призначаються виключно для селянського населення, нема ні одної української газети. Також сьогодні зовсім не відомо, чи виходить у м. Хабаровську український часопис „Соціялістична Перебудова", про котру у свій час вся радянська преса Далекого Сходу багато писала.

В той-же час виходять часописи китайською, корейською та велика кількість московською мовою. Дуже гарно, що українською мовою комуністи не промовляють до нашого селянства Зеленої України — кінчить оцю вістку редакція „М. Вістника".

Взагалі українське селянство на Зеленому Клині дуже ворожо ставиться до большевицької влади. „Хлібозаготовки" зустрічаються з великим спротивом селян і виконані по офіційним даним ледви на 40 відс. передбачених плянів. В останніх числах „Амурської Правди" особливо багато прізвищ українців, яких обвинувачують у саботажі, дезерції, „крадежі" державного майна, тощо.

МИСТЕЦЬКІ ІМПРЕЗИ І ТОВАРИСЬКЕ ЖИТТЯ ХАРБІНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ.

З „М. Вістника" довідуємось теж, що товариське життя українців у Харбіні живе й цікаве. При кожній нагоді — чи є це свято Покрови, яке козацьким звичаєм визнано там усенароднім святом української нац. кольонії в Манджурії, чи зустріч Нового Року, а то й звичайний суботник — сходяться українські громадяни і за шклянкою чаю мірять, як зростають їх зорганізовані сили.

Крім того постійно грає в Харбіні **український театр.** Репертуар майже виключно побутовий (Наталка Полтавка, Запорожець за Дунаєм, Хмара, тощо). З кінцем січня ц. р. має відбутись заходом редакції „Мандж. Вістника" **вистава української преси і книжки.** Місцем вистави буде величавий Нац. Дім, який відвідують (як читаємо в „М. В.") не тільки українці Манджу-Го, але також численні журналісти-чужинці, а також представники ріжних чужих установ.

У **харбінській радіостації** часто лунає українська мова. Радіовечорі влаштовує редакція згаданого вже українського тижневика. Йдуть виклади (пп. Світа, Мілька й інших) та концертові точки. Теми викладів здебільша патріотично-виховні.

Север.

З українського життя на Дал. Сході.

Довший час не діставали ми газети „Манджурський Вістник", якої кожна посилка приносила чимало вісток про життя нашої кольонії в новій манджурській державі. Аж ось знову принесла нам почта кілька чисел і з них довідуємося, що „М. В." виходив деякий час неправильно з уваги на зміни в друкарні, в якій він друкується. Як усе, так і в тих числах, що їх нам тепер вручили, є чимало цікавого. Дещо подаємо понижче для інформації наших читачів.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ УКРАЇНЦІ МОЖУТЬ ЗАЛИШИТИСЯ ДАЛЬШЕ НА СЛУЖБІ.

Як відомо, большевицький уряд урешті договорився з японцями і відступає їм т. зв. східно-китайську залізничу лінію за гроші й товари. Саме це останнє не дуже тішить Москву, бо „товари" — це дуже пливка вартість, а ввесь договір (як знаємо це з одного допису п. **Отмара з Москви,** друкованого в „Газеті Польській") дуже зручно зредаговаиий японцями. Та якби там не було, „трансакція" формально полагоджена і „червоні залізничники" мають виеміґрувати.

Українська національна кольонія старається залізничників-українців задержати дальше на старій роботі. За це напевно вони їй вдячні, бо ледви чи багато охочих є закоштувати шастя у „комуністичній" державі. Управління Українського Нац. Дому переводить тепер реєстрацію залізничників, маючи запевнення міродайних чинників, що вони зможуть залишитися. Про цю реєстрацію говорять нам великі оголошення в „Мандж. Вістнику".

Знову ж „Спілка Українських Еміґрантів" старається виробити для українців, що втікли з „червоного раю", посади на місце тих, які будуть звільнені чи самі вступляться. „Кожний українець, який має відповідну спеціяльність та бажає працювати на залізниці (читаємо в „М. В."), повинен зареєструватись у „Спілці У. Е.", бо тільки тоді вона зможе про нього турбуватись за заробіток на залізницях".

НА КОРДОНАХ МАНДЖУРІЇ БОЛЬШЕВИКИ БУДУЮТЬ ФОРТИФІКАЦІЇ.

У „М. Вістнику" з 18. грудня 1934 р. читаємо у статейці п. н. „На Зеленій Україні" між іншим ось-що:

По всіх кордонах радянці будують ріжні фортифікаційні будови, котрі звичайно в них зазначується окремими числами, а саме „стройкі №...." Для будови цих фортифікацій-укріплень уживають вони не тільки військові частини, але (і то головним чином) невільників із концентраційних таборів, **більшість яких складають українці.**

„УКРАЇНІЗАЦІЯ" НА ДІЛІ. — СЕЛЯНСЬКІ САБОТАЖІ.

В іншому числі згаданої газети, серед вісток із Зеленої України, читаємо таке: Останніми часами радянська влада на Далекому Сході (Зелена Україна) все більше поширює свою пресову службу, починаючи видання ріжних провінціяльних ґазет, серед яких є кілька ґазет, що їх видають МТСтації. Цікаво занотувати, що

4.800 міліонів долярів на публичні роботи.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Палата репрезентантів по дискусії над проектом закону признала урядові квоту 4.800 міліонів долярів на започаткування великих публичних робіт, які дадуть працю три і пів міліонам безробітним.

Франція домагається пацифікації.

ПАРИЖ, ПАТ. Французький уряд звернувся до абісинського з домаганням перевести пацифікацію того племени, яке відповідає за вбивство інж. Бернара і французьких міліціянтів у Сомалі.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 9

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Проф. Іван Вахнянин був найвизначнішим діячем у Стрию, ініціятором усього, що досі тут зроблено, душею кожного національного почину, щирим і безкорисним національним робітником, що поклав тут уже переді мною значні заслуги. До того була це людина рідкої доброти серця, неоцінений як приятель, сердечний як товариш. Усю його діяльність характеризувала при тім незвичайна скромність. Він був майже всюди, в багатьох організаціях та установах головним діячем і фактичним провідником. Одначе не хотів приймати ніколи належних йому почесних становищ, а все віддавав їх іншим, за котрих відтак робив і трудився. Основник і фактичний провідник „Руського Касина" в Стрию, що було огнищем товариського і національного життя, займав там довгі роки лише скромне становище секретаря і щойно з трудом удалося мені переконати його, щоби принняв уряд голови. Його хата була першим українським домом у Стрию. Тому горнулися ми всі і находили все сердечне тепло і гостинність. Приязнь тих людей мусіла бути справді для кожного цінна. Зазнали її й ми обоє і дорожили нею аж до останніх хвилин життя обоїх тих громадян, яких нам доля позволила пережити. Та память, добра і вдячна память про них, живе ще й досі.

Вірним товаришем і сподвижником Івана Вахнянина був о. Юліян Федусевич. Разом вони оба розпочали ще перед роками народню роботу в Стрию і поклали підвалини під будучу працю для нас, пізніших робітників. О. Федусевич був людиною дуже поважаною і поважною та притім горячий патріот і невтомний народній діяч. До кожного почину прикладав він радо руки і взявшись за якубудь працю, вів її послідовно, докладаючи всіх своїх сил. Там, де він був, можна було мати певність, що справа ведеться реально, певно й солідно. Була це для кожної справи дуже добра і певна фірма. Цінили його не лиш ми, українці, але й чужі. З його словом рахувалося ціле місто. У приватних відносинах був він і його подруга не менше, як Вахнянини, людьми великої доброти, а їх приязнь неоціненої вартости. Кого вони любили і кому були прихильні, того окружали справдішньою опікою і давали фактичні докази своєї приязни на кожному кроці, не лише словами, але й ділами. Я був в тому щасливому положенні повних вісімнацять літ мого побуту в Стрию, що зазнавав їх приязни і щирої опіки. А були це люди не лише щирі, але й дуже розумні і практичні, повні зрілого, життєвого досвіду.

Я прийшов до Стрия в невідрадних матеріяльних відносинах, і хоч успіхи моєї фахової праці були відразу досить значні, то все таки довгий час не міг я певними ногами станути на ґрунті. Покійного Федусевича це нетерпеливило, бо рад був найскорше побачити мене в добрих відносинах, а передусім бажав він, щоб я якнайскорше купив собі площу і побудував власну хату. Та на це не було в мене довший час потрібних засобів. Доходи з канцелярії, особливо в перших роках, заки у Стрию заведено окружний суд, були незначні і дрібні. Був це дрібний денний торг, який приносив невеличкі денні приходи. Покійний Федусевич допоміг мені найперше затягнути при помочі своєї поруки позичку, за яку я купив площу, а відтак щоденно через свого сина, що був у моїй канцелярії мундантом, забирав частину денних доходів і капіталізував у себе так довго, доки не призбиралася сума, з якою можна було зачати будову. Як практична й досвідна людина, бо й сам для себе вибудував дім, помагав мені в тім ділі, давав ради і наглядав за роботою. Його помочі завдячую, що до восьми літ прийшов я до власної, дуже гарної хати. Такий був це приятель, і то не лиш у цій одній справі, а й у багатьох інших, особливо нещасливих, які обильно сипалися на мене в моїм родиннім житті.

(Далі буде).

Із судової салі.

Український лікар скаржить „Просвіту“!

25 зол. за лікарські відвідини — претенсія на 6.900 зол.!

Сьогодні, 25. січня, у цивільному окружному суді у Львові, відбулася вже четверта з черги надзвичайно цікава і — правду кажучи — дуже прикра розправа: український лікар процесується з „Просвітою“ за гонорар за лікування одного просвітянського добродія, (що в часі лікування помер), при чому ставить такі високі вимоги, що не можна було дійти до ніякого порозуміння мировою дорогою та мусить вирішувати справу суд.

Річ ось у чому:

Громадянин *Йосиф Мійський*, маючи 86 літ та перейшовши у свому житті всякі недуги, м. ін. ампутацію ноги, поклався в останне до ліжка в половині червня 1933. року. Хворів до кінця жовтня, около 4 і пів місяця, а того два останні місяці лежав непритомний. Лікували його спершу інші лікарі, м. ін. д-р Т. Бурачинський, який теж, будучи перетяжений працею, передав цього пацієнта молодшому лікареві д-рові *Осипові Берестові*. Д-р О. Берест дійсно п. Мійського лікував. За час, коли пацієнт був ще при памяті, д-р Берест дістав від нього 820 зол., що виходить по 10 зол. денно. Нині д-р Берест заявляє, що це був тільки *завдаток* на рахунок належного йому гонорару і домагається виплати по 25 зол. за візиту, при чому предкладає претенсію, що в деякі дні бував у недужого по кілька разів. Виходить за деякі дні недуги п. Мійського по 100 зол. денно. Свою претенсію звертає д-р Берест до спадкової маси, а що пок. Йосиф Мійський записав маєток „Просвіті“, претенсія торкається Товариства „Просвіти“. Всю свою претенсію д-р Берест (один із наймолодших лікарів у Львові!) вирахував на 6.900 зол., а відраховуючи 800 зол., які дістав від небіщика, 6.100 зол., при чому ще й домагався цієї суми готівкою. Звичайна річ, „Просвіта“ такої вимоги не могла виконати і справа опинилася перед судом.

Справу в суді проводить суддя *Гірш*, д-ра Береста заступає адв. д-р *О. Павенцький*, „Просвіту“ заступає адв. д-р *Кость Паньківський*. Суддя від себе звернувся до Лікарської Палати за опінією. І ось сама Лікарська Палата відповіла, що д-р Берест поставив „зависокий гонорар“; приймаючи інформації д-ра Береста щодо скількости візит, способу лікування та виконуваних біля недужого чинностей, Лікарська Палата признала д-рові Берестові по 12 зол. за візиту, так, що *обнизила* претенсію д-ра Береста з 6.900 зол. до 4.300 зол. Відраховуючи згаданих 800 зол., Лік. Палата признає за д-ром Берестом (на підставі даних, які він подав аж після смерти пацієнта) — 3.500 зол. „Просвіта“ хотіла виплатити д-рові Берестові 1000 зол. готівкою, не пересуджуючи спору, — д-р Берест цю готовість відкинув, вбачаючи у пропозиції „Просвіти“ бажання зліквідувати його претенсію тією сумою.

З нинішньої розправи довідуємося, що безперечно недуга пацієнта змушувала лікаря стосувати прикрі заходи та вимагала частіших відвідин. Д-р Берест впевняє теж, що мав і готівкові видатки для недужого, разом на яких 50 зол.

Але з другого боку на цілу ту справу кидає характеристичне світло зізнання голови „Просвіти“, д-ра *І. Брика*. Отож д-р І. Брик, який часто відвідував пок. Мійського, застав при ньому д-ра Береста всього щось один раз. Зрештою д-р Брик признає, що д-р Берест лікував покійного діяча, але завважує теж, що покійний мав дуже дбайливу опіку в особі вірної йому прислуги. Раз прийшов д-р Берест до „Просвіти“ і спитав д-ра Брика, чи має дальше лікувати п. Мійського, бо той йому вже не платить. Це було тоді, коли стан пацієнта був уже цілком безнадійний. Д-р Брик поручив, очевидно, дальше опікуватися людиною, яка записала свій маєток „Просвіті“, але звернув д-рові Берестові увагу, що надалі платитиме вже „Просвіта“ культурно-освітня установа, і тому просив взяти той момент під увагу при предложенні рахунку. Д-р Берест запевнив, що після закінчення лікування вони якось уже погодяться. (Про свою таксу 25 зол. не згадував, бо колиб згадав, то напевне д-р Брик був би йому подякував.) Після смерти п. Мійського д-р Берест ніякого рахунку „Просвіті“ не предложив. Зателефонував до „Просвіти“ раз лише д-р Ст. Шухевич, що *д-р Берест жадає около 3.000 зол., а коли тої суми не дістане, то зголосить до спадкової маси претенсію на 6.000 зол!!* Подрібного рахунку „Просвіта“ від д-ра Береста і досі не дістала. Товариство мало все тенденцію полагоджувати всякі спори мирово, не допускаючи до процесу. Однак д-р Берест домагався всієї суми готівкою, а „Просвіта“ готівки не має.

Колиж хто думав би, що „Просвіта“ загорнула від пок. Мійського великі маєтки і торгується за висоту гонорару лікаря покійного, то для пояснення слід завначити ось що: Покійний Йосиф Мійський був власником маєтку Тискова, пов. Лісько, на межі Бойківщини і Лемківщини. Є там ок. 500 моргів полонини, ліса і поля („вівсяного“) — всього разом. Комісія оцінила той маєток на яких 75.000 зол., але та вартість дуже релятивна: бо Тискова лежить на 40 кільом. від залізниці і нпр. експльоатація частини здорового ліса (частина має лише опалову вартість) цілком не калькулюється. Крім того „Просвіта“ має процес за уневажнення заповіту, — другий процес за зворот інвестицій п. Г. у висоті 60.000 зол., третій процес — проти п. Г. передачу їй маєтку, — так, що д-р Берест може рахувати, на випадок виграної, тільки на закінчення всіх тих процесів і на те, що залишиться у руках остаточного власника Тискової. Покищо той маєток вимагає лише вкладів, — готівки не дає ніякісінької. Грошевий леґат, кількасотдолярів, пішов на улаштування похоронів.

Суддя заповів оголошення присуду на 8. лютого, 9. год. рано.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жаліймо датків на скріплення освітних змагань.

Траґедія А. Крушельницького.

ЗБОЖЕВОЛІВ У БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ ВЯЗНИЦІ?

Львівська соціялістична **„Трибуна Роботніча“** в найновішому числі подає:

„Як повідомляють із Києва, проф. Антін Крушельницький, відомий письменник і останньо комуністичний діяч у Львові, сидячи у київській вязниці, мав збожеволіти...“

Далі пише згаданий часопис про київський суд і про траґедію родини Крушельницьких, а врешті кінчить:

„Розстріл двох синів, меч Уншліхта над своєю головою, врешті думка про страшне положення жінки, синової та її дитини, — яких він вислав до Большевії, — розстроїли нерви старого Крушельницького до того ступня, що збожеволів...

Справді, страшна траґедія старого професора та його рідні...

А з якою-ж то надією їхала ціла родина Крушельницьких до своєї батьківщини, що є тепер під управою Постишевих, Косьорів і ріжних Уншліхтів!“

*

Потвердження вістки про те, що проф. Антін Крушельницький збожеволів у большевицькій вязниці, не маємо, але та вістка не така вже неправдоподібна. Траґедією родини Крушельницьких займається теж стаття у найновішому (3.) числі варшавського **„Бюлетину Польсько-Україньского“**, де зазначено влучно, що це не тільки траґедія кількох збаламучених і засліплених комунізмом одиниць, але й траґедія української політичної думки, якій судилося було перейти через ґеєнну мук народу і дозрівати щойно „під стенкою“, серед гуку смертоносних стрілів. Після ширшого нарису ролі А. Крушельницького у політ. житті Галичини, зазначено там далі, що „по вбивстві Кірова в першій половині грудня м. р. арештовано цілу родину Крушельницьких, а 15. грудня 1934 розстріляно двох синів: Івана й Тараса. Справу батька залишено до „доповнення слідства“. Залишили при житті Антона Крушельницького, засуджуючи його на сто разів гірші муки, ніж смерть від куль чекістів: бо щож мусить діятись у душі того високого худого старця, коли днями й ночами перебуває у вязничній келії з думкою, що то він, тільки він, завдяки своїй ідеї, своїм переконанням, своїй вірі в „міжнародню солідарність пролетаріяту“, завдяки свому довірю до диктатури пролетаріяту в Совітськім Союзі і спасенности правління Постишева для духової і матеріяльної культури України, завдяки своїй упертости і завзяттю — що то він розстріляв своїх улюблених синів і знищив усю родину!“...

А на закінчення тої цікавої статті читаємо:

„Історія Крушельницьких не є винятковою подією в минулому України. Адже і Ґонту і Залізняка полк. Ґурєв запросив до себе, як своїх союзників на бенкет, — щоб їх підступно розброїти, звязати і видати. Також останнього кошового отамана Петра Кальнишевського російський ґенерал Текелій запросив „у гості“, — щоб його скувати й відіслати до Москви, а звідти до... ославлених не від нині — Соловок. Подібних прикладів знає історія українсько-російських відносин без числа; підступні заходи, щоб здобути приязнь, розправа з безборонним бранцем, одиноким гріхом якого була віра в чесноту здогадного союзника — це старі і випробовані на Сході методи. На сході російськім...

„15. грудня російські большевики розстріляли не Крушельницьких, але ідею українського радянофільства. Враз із моґіканами тої ідеї опинилася „під стенкою“ наївна, з розпуки зроджена віра, що в оперті на Росію може цвисти й розвиватись українська культура. Розстріляно ту наївність, бо вона слушно належить до дрібноміщанських пережитків, бо віра в джентельменство і бодай примітивну справедливість чи льояльність супроти власних прихильників — є витвором ментальности европейського Заходу“.

Протест львівського робітництва

ПРОТИ ТЕРОРУ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Дня 20. січня ц. р. відбулася у Львові в товаристві „Праця“ святочна академія у честь померших діячів цього товариства. В академії взяли участь члени товариства, представники ріжних робітничих професійних союзів та політичних партій. Реферати виголосили: п. **О. Фольмес**, голова „Праці“ та ред. **І. Квасниця.** Відтак промовляли представники ріжних установ.

Останній говорив п. **Буняк** про кривавий терор на Сов. Україні. Жертвами цього терору — казав промовець — падають люди навіть зовсім невинні, що стоять осторонь усякої „контрреволюції“. Їх вина хіба така, що, хоч комуністи, почувають себе... українцями.

Одною з таких жертв є відомий у Львові український письменник і соціялістичний діяч, **Юліян Бачинський**, що перед кількома роками покинув ес-деків і перейшов до компартії. Вибираючись на Україну, Бачинський „по дорозі“ дістався під польський суд у Львові, який засудив його на рік вязниці. Відсидівши кару, виїхав він на Сов. Україну і там відразу впав у руки московської чрезвичайки. І Бачинському грозив розстріл разом з його товаришами. Та суд відложив справу Бачинського і 8 обвинувачених до „додаткового“ слідства. Бачинський вправді ще живе в київській вязниці, але меч Уншліхта (предсідника суду) висить над його головою на тоненькій ниточці.

Промовець в гострих словах іменем українського соціялістичного робітництва заложив **протест проти кривавого терору на Совітській Україні,** якого одинокою метою є **зовсім винищити свідомий український елемент.**

Цей протест присутні робітники грімко заплявзували серед окликів: „Геть з терором!“, „Домагаємося звільнення політичних вязнів на Україні!“, „Ганьба Постишевим на Уншліхтам!“ і т. д.

До замітки „Чи і Краків прилучать до лемківської адміністратури".

Вияснення о. В. Кузьми.

У справі статейки, уміщеної в „Ділі" ч. 16 з 22. І. 1935 п. н. „Чи і Краків прилучать до лемківської адміністратури?" — дістаємо від о. В. Кузьми таке вияснення: Неправдою є, що ем. духовник польських військ о. Василь Кузьма старався дістати парохію в Кракові, а правдою є, що сам Преосв. Коциловський поручив о. В. Кузьмі внести подання в справі надання йому парохії в Кракові. Неправдою є, що поважна частина місцевих парохіян заявилась проти його кандидатури, а правдою є, що лише кількох парохіян і парохіянок збаламучених непочитальним, як твердять самі тоті парохіяни, п. Сквирчинським і тим **cui prodest** вислали на письмі до Преосв. Коциловського, безпідставні очернення і Преосв. не даючи можности опрокинути закидів, не умістив о. Кузьму в терні.

Неправдою є, що о. Кузьма в 1923 р. зголосився добровільно як перший до польської армії, а правдою є те, що містить у собі слідуюче письмо: „Ч. 1700/270/Л. До Всечесного о. Кузьми Василя, сотрудника Преображенської Церкви у Львові. Курія Єпископська польських військ у Варшаві просить о безпроволочне назначення військових капелянів для вояків гр.-кат. обряду особенно зі згляду на непожадану опіку духовенства православного так військового як і цивільного. Митрополичий Ординаріят призначає Вас на такого капеляна. В тій ціли маєте зголоситись безпроволочно у Преосвященного Єпископа Перемиського і просити, щоб предложив Курії Єпископській П. В. в Варшаві Вас на такого капеляна. Від гр. кат. Митрополичого Ординаріяту у Львові дня 2. марта 1923. (—) Бачинський". О. Кузьма як карний духовний воїн сповнив приказ своєї влади, стрінувся зі сердечним приняттям зі сторони Преосв. Коциловського, а навіть з одушевленим окликом: „Отче! Ви рятуєте честь моєї дієцезії. Жертви Вашої я не забуду до смерти". Вкінці неправдою є, що о. д-р Масцюх звернувся до о. Кузьми з предложенням співпраці з ним, а правдою є, що о. Кузьма досі з о. д-ром Масцюхом ані устно ані письменно не зкомунікувався, а колиб о. д-р Масцюх з таким предложенням звернувся, о. Кузьма радо посвятить усе своє знання і життєвий досвід апостольській праці серед наших заблудших братів-лемків.

В надії, що Вп. Пан Редактор в імя правди умістить повище в найближчому числі „Діла" остаю з найглибшою пошаною

о. В. Кузьма, Краків, вул. Барська 17.

Наради над буджетом мін. внутр. справ.

Буджетова комісія сойму обговорювала 24. п. м. буджет мін. внутрішніх справ. Реферував цей буджет пос. Пончек, який зазначив на вступі, що хоч буджет цього міністерства передбачує 19,678.000 зол. прибутків і 198.168.000 зол. видатків, то видатки поодинокого мешканця Польщі на це м-ство змаліли з 8.06 у 1930/31 на 5.91 зол. у проекті. З черги обговорив промовець самоврядні вибори, стверджуючи, що хоч у них були випадки надужить, то тільки спорадично та заявив, що відложення самоврядів йде дальше корисно. Відмітив теж референт сумлінність конскрипційних комісарів та велику й корисну для Польщі роботу КОП-у, та заповів покликання до життя держ. будівельної ради й нового будівельного закону.

З черги говорив сам міністр внутр. справ Зиндрам-Косцялковський. Зазначивши, що нижчий від проектованого буджет вже бути не може; заявив міністр, що м-ство виробило новий проект поділу на воєвідства, що праця старостів і воєводів дуже важка, що врешті між засобами й завданнями служби безпечества є велика диспропорція: На поліцію призначено у буджеті всього 141 міл. зол., в порівнанні зі станом 1926 р. змалів стан поліції на 5.000 старшин і рядових, а ті цифри є найнижчі з усіх европейських держав: В Польщі припадає один поліцай на 867, в Італії на 647, а в Німеччині на 485 мешканців. Дисципліна в Польщі стоїть високо і всі злочини караються суворо, а відношення до політичних проблем обіцяв міністр зясувати на пленумі сойму. Та хоч госп. положення важке, безпека в Польщі не погіршилася. В останніх літах перевела поліція масову ліквідацію нелегальної зброї та паралізувала далі акцію комуністів. Якщо йде про поведінку поліції, то вона має 3 засади: рішуче паралізувати всяку антидержавну акцію, поборювати всякий терор та вживати відповідних засобів проти злочину, від превенції до репресій включно. Нарешті міністр говорив про самоврядування, вибори до нього та фінансові справи самоврядувань.

В дискусії над промовою міністра говорили пос. Станішкіс, Богуславський, Бжуска, Четвертинський, Лянгер, Пепловська і **пос. О. Луцький,** що обговорив ліквідацію українських установ, створювання сокальського кордону, нехтування автономії Сх. Галичини, масову відповідальність і постійну акцію в напрямі відсунення українців з урядових становищ. Цю промову пос. Луцького надрукуємо окремо.

Послові Луцькому відповідав скандально пос. Скрипник з волинського українського клюбу ББ, який ствердивши, що теперішній уряд для українців дуже добрий і має свою політику у відношенні до українських справ, заявив дословно: „Маємо відвагу голосити, що тільки в Польщі має український нарід загарантовані всі права національного і культурного розвою".

Забирав теж ще голос в дискусії посол Бітнер і кс. Шилельський, який до промови посла Луцького заявив: „Напрямна української політики до Польщі — це невічність. Пригадую вам українські терористичні замахи, яких Польща не може толерувати. Поляки не хочуть розбивати українського народу, але політиці українців, що є політикою ненависти й негації, уряд мусить протиставитись". Крім цього говорили пос. Четвертинський, Христовський, Ґаліца, Розмарін і **пос. Матчак** (про відношення адм. влади до населення); врешті **пос. Луцький** вияснив, що його партія має на меті не загострювати, а нормалізувати відносини.

Свято 22-го січня у львівському „Лузі".

В обширній домівці львівського „Лугу", прикрашеній національними й луговими емблемами, зібралися вечором 21. січня ц. р. дві сотні молодих луговиків (чок) із своїми четарями на чолі. Бадьорі й веселі юнаки, зодягнені в приписані лугові однострої, вистроїлися в два ряди в руханковій світлиці. По одному боці луговики в однострроях, по другому луговички в національних одягах. На всіх лицях малювався врочистий, погідний настрій.

Точно в год. 8-ій увійшов у світлицю голова „Лугу" д-р *Р. Дашкевич* у товаристві членів Лугової Старшини й запрошених гостей. Пролунала коротка лугова команда „Позір" і браві луговики й луговички, наче непорушний мур, вдивляються бистро в свого отамана. Голова приймає звіт четаря першої чети. Знов коротка команда „Спочинь" і вистроєні ряди, не міняючи своїх місць, хвилину спочивають.

Голова д-р Дашкевич, легко схвильований, пояснив у популярній формі велике значіння в найновішій нашій історії двох незабутніх дат — 22. січня 1918. і 22. січня 1919. року. Згадавши славні геройські подвиги УСС, взивав відданих йому луговиків і луговичок гартувати свої тіла й душі для вірної служби й жертв українському народові.

Знов різка команда „Позір". Четар першої чети Матчак виступає на середину та дзвінким і виразним голосом відчитує IV-тий Універсал Центральної Ради. Всіх огортає врочистий, поважний настрій. Ніхто не ворушиться, голови не поверне, навіть віддихи немов припинені. Слухаючи, всі переживають у спомина́х великі історичні хвилини й події, що трапляються в житті народу раз на сотки літ.

Кінець універсалу. Команда „Спочинь". Домівку наповнює бадьорий гимн Лугу „Ой, у лузі червона калина".

Луговики в одну мить розставили крісла й позасідали, щоб вислухати рефератів про 22. січня в історичній традиції українського народу. Перший промовив ред. *Гр. Гладкий.* Обговоривши з історичної перспективи великі дні нашого державного відродження в 1918—19-их роках, закінчив свої виводи висновком, що великі кріваві змагання й жертви тих великих днів не пішли на марне. В народі поширилася національна свідомість, пробудились державницькі інстинкти, українська проблема стала вже в усьому світі незвичайно популярна й чекає своєї... історичної черги. На закінчення взивав луговиків (чок), щоб не звертали уваги на отупілість громадянства, не падали духом під вагою моральних перешкод, але виробляли в собі силу тіла й духа та чистих національних характерів для гідної зустрічі нових великих подій. Прохав молодих юнаків зберегти вірність традиції УСС, їх чистим задумам і геройським учинкам.

Від Української Парляментарної Репрезентації та Центрального Комітету УНДО промовив посол *С. Хруцький.* Згадавши сумні та світліші моменти нашого недавнього минулого, сказав, що почувається нині щасливим серед молодих, ідейних і здисциплінованих луговиків (чок). Вони є живим запереченням відвічної нашої національної недуги — анархії, непослуху й руйнуючого отаманства. Вірить у краще завтра народу, якщо вся наша ідейніша молодь піде слідами нинішніх луговиків (чок).

Решту вечора заняли хорові продукції львівського „Лугу" й деклямації творів Олеся.

Закінчив це симпатичне, вельми настроєве свято дир. *І. Ющишин.* Він запевняв представників нашого національно-політичного проводу, що „Луг" буде завжди вірний ідеї дисципліни й чистоти служби народній справі. Луговики стежать пильно за працею нашого політичного проводу й мають повне довіря до всіх його постанов. Стоячи осторонь від активної партійної політики, луговики все стануть по боці тих, що чинно й позитивно служать державно-незалежницьким змаганням українського народу. „Луг" ніколи не зійде зі шляху конструктивізму, бо тільки в конструктивній і творчій праці лежить повна запорука, що найвищі національні ідеали українського народу здійсняться.

Свято закінчилося відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Боротьба за нагороду Нобля.

ПРАГА, 25. І. ПАТ. У звязку з вістками, що задумують висунути кандидатуру Гітлера до мирової нагороди Нобля, „Народні Освобожені" пише, що таку нагороду повинен дістати не Гітлер, але хтось з державних мужів, що врятували торік европейський мир. Часопис вичисляє назвища Бенеша, Єфтича, Лаваля і Літвінова.

Кріваві бої в Китаю.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що підчас бомбардування японськими військами Чагару було 50 убитих і ранених, головно поміж цивільного населення.

Китайські джерела повідомляють, що бої в околиці Чагару перервали на час переговорів китайського ґубернатора цієї провінції з командантом японських військ.

Міродатні кола повідомляють, що японські війська заняли місто Куняи, хоча воно лежить поза кордонами Манджу-Ко, як запевняють самі японці.

ТОКІО, ПАТ. Агенція Ренґо повідомляє, що китайське військо напало несподівано на японський відділ на північ від Дольонор. Битва тягнулася ціле передполудне. Бої відбулися в районі, далеко віддаленім від японських операцій проти японських військ.

Хто виграв міліон?

Тягнення головної виграної 31-ої Державної Льотерії, себто міліона золотих, відбулося 23 січня н. р. Згідно з пляном міліон золотих виграв льос, на котрий впала перша виграна у висоті 200 зол. а цим щасливим льосом було ч. 72.450, продане в ґдинській філії одної з катовицьких колектур.

Половину цего льосу набув п. Р. І., урядовець одної з більших ґдинських фірм, що імпортує південні овочі, разом з кільхома товаришами, відрахувавши приписових 20% на кошт скарбу, на цю половину припаде 400.000 зол. Дві дальші четвертини є в руках офіцера морської дивізії в Пуцьку та пані Г. в Камінної Гори; вони дістануть по 200.000 зол.

Того самого дня впала в малій колектурі М. Масюської в Ірені під Демб[illegible]ном, на ч. 157 172, виграна 50.000 зол. Поділяться нею в одній четвертині капітан Г. і урядовець лєтовища, В. з Демб[illegible], в одній четвертині п. М. та кількох дрібних купців з Ірени; в одній четвертині жінка незаможного залізничого службовика Ф. Г. і врешті останню четвертину — чотирьох фабричних робітників в Ірені.

В цей спосіб 31-а Льотерія закінчена і ми вступили у стадію 32-ої Льотерії, якої тягнення першої кляси почнеться дня 19. лютого н. р.

Треба тямити, що цей тільки може виграти, хто засобиться у льотерійний льос.

Великий успіх през. Рузвельта.

В Конгресі у Вашингтоні през. Рузвельт заявився за тим, щоби покінчити з допомогами для безробітних, а зате дати роботи для 3,500.000 безробітних. На це зажадав щоб Конгрес призначив загальну суму 4.000 міліонів.

Федеральний буджет на новий скарбовий рік мав би бути коло 8 міліярдів. Прибутки менше як 4 міліярди, тому недобір буде 4 міліярди і буджет знову не буде зрівноважений, хоч у Вашингтоні сподівались інакше. Але президент додав, що лиш тому буджет не буде зрівноважений, щоб можна дати 4.000 міліонів на прилюдні роботи задля помочі безробітним.

ЛЬОНДОН, 25. І. ПАТ. З Вашингтону повідомляють, що палата репрезентантів приняла закон про допомогу для безробітних, який передбачує великі прилюдні роботи. Успіх Рузвельта тим більший, що його проєкт означує докладно спосіб ужиття тієї суми.

—o—

Штаремберг проти замирення з Німеччиною.

ВІДЕНЬ, 25. І. ПАТ. Віцеканцлер Штаремберг, промовляючи на зборах патріотичного фронту, заявив м. і.: Велика помилка шукати компромісу зі смертельними ворогами. Ніколи не забуду подій з 25. липня м. р., як не забуде цього ніодин австрієць, що є справді людиною. Воля наша вести боротьбу за Австрію є непохитна.

Ті слова виголошено у звязку зі справою евентуального замирення з Німеччиною.

За вбивство сина Ліндберґів.

У Флемінґтон доходить до свого кінця процес проти злогадного вбивника сина Ліндберґів — Гавптмана. М. і. дня 24. ц. м. зізнавав перед судом свідок Фридриксен, пекар, у якого жінка Гавптмана працювала. Він ствердив, що Г. приходив по жінку що вівтірка й четверга до пекарні, був мабуть і того дня, коли схоплено дитину Ліндберга, але присягнути на те не може. Після цього говорив оборонець Г. заявляючи, що він представить судові чоловіка, що в останньому часі є в контакті зі справжним вбивником малого Ліндберґа і той посвідчить, що Гавптман невинний. Цей чоловік сидів на процесі на салі! — каже адвокат, викликуючи сензацію серед публики. Нарешті тогож дня Гавптман виязнював ще судові, що він мав деякі ощадности (щось 3—4.000 дол.), а 2. квітня, коли дитину схоплено, був у хаті і грав зі своїм знайомим Коненберґом на мандоліні.

ФЛЕМІНҐТОН, 25. 1. ПАТ. У процесі Гавптмана скінчили переслухувати свідків. Оборона вимагала звільнити його з недостачі доказів, але суд відкинув цей внесок. Тоді оборона поставила внесок переслухати ще жінку Фридриксена на факт, що Гавптман був у пекарні Ф. того дня, коли дитину схоплено і що тоді він шукав праці, а ввечері був з жінкою. Свідка переслухали і він підтвердив те, але у перехреснoму вогні питань виявилося, що вона того дня навіть не була в хаті.

—o—

Ще одна катастрофа на морі.

НЮ ЙОРК, 25. 1. ПАТ. Пароплав „Моґавк" корабельної лінії „Верлдлайн" ударився з норвеським пароплавом „Талізман" біля побережжя Ню-Джерсей. Оба пароплави поважно ушкоджені. На „Моґавку" находиться 107 осіб залоги і 53 пасажири. Пароплави вислали сиґнали СОС.

НЮ ЙОРК, 25. І. ПАТ. Як надійшли вістки, „Моґавк" лежить боком у віддалі 6 миль від берегу. Досі невідомо нічого про 15 пасажирів і 42 осіб залоги. Катастрофа сталася недалеко місця, де згорів пароплав „Мароккестль".

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Чехословацький уряд переговорює у справі нової закордонної позички у висоті 1.100 міл. кор., що мають піти на інвестиції на мін. нац. оборони.

— Японці готовляться бомбардувати Ку-Юан, Ту-Шінкау і Тунґ-Шан-Тсе.

— Німецький уряд зробив умову з Німецьким Союзом Щадниць про пів міліярдову позичку для уряду, яку використають на сплату довгів в титулі поставлення праці.

Змова проти уряду в Мексику.

МЕКСИК, ПАТ. У Мексику зріс великий терористичний рух. Часопис „Пренса" повідомляє, що в Ангангуа зорганізували змову проти уряду. Тому поліція арештувала 100 осіб. У Маскупана терористи вбили війта. Проти повстанців вислали полк війська. Урядові війська у Монте Бляико і Хокоман розбили місцевих терористів.

Франція обмежила вїзд емґрантам зі Сарщини.

ПАРИЖ, ПАТ. Прикордонна влада одержала приказ впускати до Франції зі Сарщини тільки політичних еміґрантів. Нині зпоміж 45 сарських еміґрантів дозволили вїхати тільки сімом.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 595 95-?

— **Роковини 22. січня.** Святочна Академія з нагоди роковин 22. січня відбудеться в неділю, 27. січня ц. р. в год. 11.30 в салі Великого Театру. В програмі концерту м. і. славнозвісна „Героїчна Симфонія" Бетховена та — вперше у Львові — твір визначного українського композитора, харківчанина Пилипа Козицького п. н. „Козак-Голота". Є це сюїта для великої орхестри, в чотирьох частинах, які називаються: „Пісня про Козака Голоту", „Галя", „Сотник Пузо" і „Бій". Оба ці твори — Бетховена і Козицького — виконає орхестра в повному складі, посилена орхестрою Музичного Інституту ім. Лисенка, під диригуванням Антона Рудницького. Крім того в концерті візьме участь Марія Сокіл, яка якраз на короткий час приїхала з закордону до краю, Леся Кривіцька і Михайло Голинський. Білети продає книгарня „Просвіти" (вул. Руська).

— **Остання нагода.** Школа танків Хоровід", Нар. Дім, І. пов (Золота саля) повідомляє, що останній у цьому сезоні курс виключно для старших починається у вівторок 29. ц. м. в год. 8. веч. Для молоді того самого дня в год. 5.30.

— **Відчит д-ра Мих. Драгана.** Пригадуємо, що в суботу дня 26. І. відбудеться заходом Т-ва Прих. Укр. Мистецтва і АНУМ. в салі Бесіди відчит д-ра Мих. Драгана п. н. **„Футуризм у малярстві"**. Футуризм це напрямок, який викликав багато шуму в мистецтві і ще до нині не дає людям спокою. Завданням відчиту буде розяснити творчі засновки цього гомінкого напрямку. Відчит буде ілюстрований знимками на екрані. Початок в **шестій** год. веч. (а не як помилково було подано в 7-ій). Вступ 49 сот.

— **Український Наук. Інститут у Варшаві.** В понеділок 28. січня ц. р. в год. 5. веч. відбудеться чергове засідання історичної секції Польсько-Української Комісії під головуванням проф. варш. унів. д-ра Оскара Галецького-Халецького, на котрому виголосить реферат молодий польський історик д-р С. Кучинський на тему: „Землі Чернигівсько-Сіверські під владою Литви (від половини XIV. в. до 1503 р.)".

— **Коляди в церкві.** В неділю, 27. ц. м. в церкві Преображення Господнього в часі тихої Служби Божої в год. 12. вполудне хор під управою радн. Купчинського відспіває низку колядок. В той сам день хор при церкві ОО. Василіян (вул. Жовківська) відспіває низку колядок після вечірні. Початок в год. 17.

— **В память М. Грушевського.** Український академічний комітет при міжнародній комісії для інтелектуальної співпраці Ліґи Націй влаштовує в неділю, 27. ц. м. в салі геольогічного інституту Карлового університету в Празі жалібну академію в память бл. п. проф. Михайла Грушевського з такою програмою: 1) проф. Я. Білдо: „Спогади про М. Грушевського; 2) проф. Д. Дорошенко: М. Грушевський як історик; 3) проф. Л. Білецький: М. Грушевський як історик української літератури.

— **Сухі громади не беруть участи в податках за спірт.** М-ство внутрішніх справ обмежило податкові впливи т. зв. сухих громад, які на основі закону з 21. березня 1931 р. про обмеження продажі алькогольних напитків перевели дорогою плебісцитів заборону алькогольних напитків. Сухі громади не будуть брати участи в самоврядних податках від консумції алькогольних напитків.

— **За кольпортажу летючок ОУН.** Перед судом присяглих у Львові станув Стефан Забава, 33-літній господар з Желдця пов. Жовква під замітом поширювання летючок ОУН.

— **Відзначення українського адвоката в Канаді.** У звязку з Новим Роком манітобський уряд надав титул Королівського радного вісьмом адвокатам, між ними Я. В. Арсеничеві, адвокатові з Вінніпеґу.

— **Мати отроїла свою дитину.** Перед трибуналом присяглих суддів у Львові відбулася розправа проти Реґіни Ґрайф, жінки львівського торговця радієвими приладами, що отроїла свою 7-літню донечку. Справа представляється дуже трагічно. Дитина була фізично й умово недорозвинена. Щойно в 5-му році життя почала ходити, говорити взагалі не вміла, а на чужі діти кидалася як божевільна і кусала їх. Нещаслива мати ходила з дитиною по лікарях, їздила аж до Відня, але ніхто не міг нічого порадити, бо дівчинка була вродженою ідіоткою. Тоді мати, втративши надію на вилічення дитини, рішила зробити конець своїм мукам. Роздобула насонні порошки „люміналь" і подала у більшій скількости з шоколядою дитині. Наслідок був такий, що дитина заснула на віки. На розправі переслухано м. і. кількох лікарів спеціялістів, що лічили дитину, і всі вони ствердили безвихідне положення, в якому знайшлася була нещасна мати. Тільки з любови до дитини могла вона рішитися на цю трагічну розвязку. Трибунал оголосив присуд, яким засудив Ґрайфову на 8 місяців вязниці з припиненням кари на два роки та зачисленням одномісячного арешту.

— **З Польщі.** У Соснівці арештовано урядовця Ґжеховського, що витроїв цілу свою родину: перед трьома роками жінку, перед двома сина, і перед роком доньку. — В Лодзі доконано влому до банку Шіфа і вкрадено 11.000 зол. — В селі Суль пов. Живець померли два цигани, отроївшись денатуратом на забаві у циґана Павловського, з якого донькою один з них хотів оженитись. — До шпиталю в Тарнові привезли 20-літнього Петра Яскра зі Стрижова, якого в часі нападу на склеп тяжко ранив постерунковий вистрілом з кріса.

— **Замісць води ціянкалі.** Студентка хемії у Відні, 23-літня Теа Лефлер, донька інжиніра, принесла з хемічного інституту до дому більшу скількість хемікалій, щоб у своїй приватній лябораторії, у віллі своїх родичів, переводити ріжні хемічні досліди. Перед кількома днями рано вона вбігла до спальні своєї матери з криком: „мамо, я випила ціянкалі!" Опісля побігла до лазнички, щоби напитися води, але тут впала на землю і незабаром умерла. Наляканї родичі повідомили негайно рятункову поготівлю і лікаря зі сусідства, однак всі спроби її ратувати були даремні. Стверджено, що молода студентка не мала причини до самогубства і ціянкалі напилася через помилку зі склянки, думаючи, що це вода.

— **Гостра зима в Північній Америці.** На побережах Атлянтику тревае сніговія, якої не нотовано від 1888 р. Вулицями Ню-Йорку їздять лещетарі. У Філядельфії згинуло від морозу кількацять осіб. При прятанні снігу працюють сотки тисяч осіб. Наслідком снігових заметів потерпіла сильно залізнича комунікація. Потяги спізнюються, причому не обійшлося без катастроф, у яких згинуло багато осіб. З північних стейтів повідомляють про температуру 30—42 ст. нижче зера, а з Канади — 45 ст. Від сніговій і морозів згинуло досі поверх сто осіб.

— **Голос Франца Йосифа.** Музей при мадярському парляменті одержав від б. губернатора у Фіюме грамофоновий кружок, на якому в 1915 р. схоплено голос цісаря Франца Йосифа. Цей кружок представляє велику вартість, бо інших кружків з голосом Франца Йосифа нема. Старий цісар мав відразу до всяких технічних новин, не зносив телефону, самоходу, машин до писання, грамофонів і відмовлявся підписувати якийнебудь документ, якщо він не був писаний рукою.

— **Жіночий двобій на ножі.** З Монтевідео в Уругваю повідомляють, що в Санта Кляра прийшло до небувалого там двобою на ножі між двома жінками. Причиною двобою були якісь давні непорозуміння. Обі противниці зустрілися в умовленому місці, де звели кривавий двобій, що тревав поверх дві години. Одна з них дістала

страшну рану в живіт. Її перевезли літаком до шпиталю в Монтевідео, де вона бореться зі смертю.

— **Мексиканські бандити.** Як повідомляють з Мексику, більша ватага бандитів напала на місцевість Монте Блянко в стейті Вера Круз, вимордувала багато мешканців і ограбила всю місцевість. Звідтам подалися до Хокомену, який також спліндрували.

— **Комуністична револьта в Іташубі.** З Ріо де Жанейро повідомляють, що кількасот озброєних комуністів заняло місто Іташуба, допускаючись ріжних ексцесів. Покликані на поміч відділи поліції звели з комуністами кріваий бій, вбиваючи пятьох і ранячи кільканацятьох. Панування комуністів в Іташубі тревало ледви кількадесять минут.

— **Страйк у Мексику.** Як повідомляють з Мексику, наслідком спору за платню 24 тисяч робітників нафтового промислу розпочали страйк, припинивши працю на нафтових теренах. Хтось підпалив один закін. Пожежа поширюється і загрожує інші закопи.

— **Ріжні вістки.** Під Гільдесгайм знайшли в придорожному рові тіло б. німецького генерала Кетлера, що в часі світової війни був комендантом табору полонених у Гановері. — Часопис „Монта-" висуває кандидатуру Гітлера на Нобелеву премію миру. — Румунська кн. Олена, б. жінка короля Карла, заперечила поголоску, що виходить вдруге заміж. — В американській місцевости Фальрівер у стейті Масачузетс напало пятьох бандитів на почтове авто, зазвали шофера і втікли з добичею 130.000 долярів банкнотами і сріблом.

Дописи.

КАЛУШ.

Свято „Просвіти" і Федьковича. В дні 8. XII. м. р. відбулося заходом філії „Просвіти" в Калуші величаве свято „Просвіти", получене з відсвяткуванням 100-ліття уродин О. Федьковича. Багата і добра програма була рівночасно доброю нагодою для перегляду стану хорів Калуша й околиці. А саме в святі взяли участь: хор „Калуського Бояна" (диригент п. Ст. Бартко), хор читальні „Просвіти" в Калуші (дир. п. І. Відоняк), хор. читальні „Просвіти" в Калуші-Загірю (дир. п. Ст. Бартко), хор чит „Просвіти" в Підгірках і хор чит. „Просвіти" в Хотіні (дир. п. Когут). Найкращими виявилися хори „Калуського Бояна", чит. „Просвіти" в Загірю і Хотіні. Зокрема слід підкреслити добру форму „Кал. Бояна", який побіч малих недотягнень (недиспозиція теноріа) виявився вирівненим, наскрізь здисциплінованим хором.

Ветеринарно-господ. курс у Новиці. Дня 20. І. ц. р. відкрито в Новиці ветеринарно-господарський курс, який триватиме 6 тижнів. Курс цей улаштовано заходами старанням філії „Сільського Господаря" в Калуші і Районової Молочарні в Калуші, а має він на ціли теоретичне і практичне вишколення молочарських контрольорів-асистентів, що є у звязку із пляно Район. Молочарні в Калуші завести контролю молочности коров у своїх доставців. Корови до практичного вишколу дають члени кружка „С. Г." у Новиці. Крім цього на курсі викладатимуть про раціональне господарювання. На курс зголосилося ок. 40 учасників для яких ведеться спільна кухня. На курсі викладатимуть інж. П. Дубрівний, інж. О. Мельникович і д-р вет. М. Кулиняк. Подібний курс відбувся вже на терені долинянського повіту в місяцях листопаді і грудні м. р. в селі Струтин Нижний з дуже добрими вислідами.

СПОРТ.

ЛЕЩЕТАРСТВО.

З ЛЕЩЕТАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ С. Т. „УКРАЇНА".

Ширші сходини лещетарської секції С. Т. „Україна" у Львові відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 7·30 веч. у власній домівці Т-ва Ринок 10, II. пов. До участи запрошують не тільки членів секції, але й усіх тих, що мають охоту до тої секції вписатися.

Прогулька лещетарської секції С. Т. „Україна" відбудеться в неділю 27. ц. м. Година і місце зустрічі будуть подані на згаданих сходинах.

В четвер 31. ц. м. виголосить п. **Омелян Верхола** для членів лещетарської секції С. Т. „Україна" в домівці Т-ва реферат про теорію лещетарства, при чому подасть теж практичні вказівки для початкуючих. Початок: год. 7·30 веч.

З ЛЕЩЕТАРСЬКОГО СУБРЕФЕРАТУ ЛЬВІВЩИНИ.

Лещетарський субреферат Львівщини повідомляє, що 27. ц. м. в год. 18 виголосить **Проф. Ст. Гайдучок** реферат під н. „Значіння зимових спортів". Реферат відбудеться в дівці У. С. С., Львів, Руська 3. І. п. На реферат запрошують усіх зорганізованих членів Спорт. Союзу і впроваджених ними гостей.

*

Подаємо до відома львівським товариствам, що субреферат організує лещетарський курс для початкуючих. Курс відбуватиметься в пятьох районах Львова, а саме: 1. Францишці, 2. Залізній воді, 3. Погулянці, 4. Кайзервальді, 5. Кортумівці. Зголошення на курс У. С. С. кожного вівтірка і пятниці від год. 19—21. Участь у курсі можуть брати всі зорганізовані й незорганізовані лещетарі. Зорганізовані в У. С. С. лещетарі не платять за курс нічого, незорганізовані платять за курс таксу 2 зол.

ГАКІВКА.

Тернопіль. У. С. Т. „ПОДІЛЛЯ" — „ЛЕГІОН" 2 : 0.

Змагання за вхід до Б-кляси, розіграні 20. п. м.

ВІСТИ З ДАВОС.

ДАВОС (ПАТ). У другій рунді відбулись такі зустрічі: Швайцарія — Англія 1:0, Австрія — Франція 4:1, Канада — Чехословаччина 2:1, Італія — Швеція 1:1. До фіналу входять: Англія, Чехословаччина, Швайцарія і Канада.

В турнірі потіхи були такі висліди: Румунія — Голяндія 6:0, Німеччина — Латвія 3:1.

ЗВІДОМЛЕННЯ

зі збіркової акції викупна „Українського Городу" у Львові в 1934 році.

ВИКАЗ IV.

Зложили в зол.: Кооперативи: „Згода", Біле 2·50, „Побіда", Конюшків 10, „Згода", Чижиків 6·54, „Бистриця", Дорожів 10, „Поміч" Острів 5, „Зоря", Судова Вишня 10, „Народний Дім", Себечів 5, „Луг", Спиновідсько вижне 9·90, „Єдність", Болехів 2, „Будучність" Біла 5, „Згода", Дусанів 30, „Селянська Спілка", Луга 1, „Згода", Стрільбичі 6·98, „Згода", Львів 10, „Народний Дім", Хотомир 5, „Єдність", Мединичі 2, „Гаразд", Креховичі 10, „Власна Поміч", Славсько 10, „Самопоміч" Застави 5, „Хлібороб", Звенигород 10, „Побіда", Сороки 1, „Добробут", Улично 5, „Надія", Супранівка 5, „Добробут", Риботичі 5, „Своя Хата", Верхрата 10, „Єдність", Соколів 5, „Єдність", Опарі 5, „В Єдности Сила", Пеники 10, „Чайка", Львів 10, „Згода", Бенява 10, Районова молочарня Пикуловичі 10, Районова Молочарня, Ременів 25, Районова Молочарня, Крогулець 9, Районова Молочарня, Глиняни 200, Районова Молочарня, Боднарів 20, Районова Молочарня, Калуш 15, О. С. К., Збараж 30, П. С. К., Зборів 5, П. С. К., Копичинці 20. —Ліськевич М., Ч. С. Р. 100 зол., д-р Литинський М., Пулави 5, Лаврів Ст., Львів 5, Лебедович Г., Горaець 1, д-р Левицький В., Коломия 2, о. Лушпинський М., Тлустеньке 3·50, Ляхович Я., Сандомир 1, Лада Д., Лукавець 1, Лелюк М., Барановичі 1, Лапчак І., Вербів 2, Лепець В., Комарно (збірка) 46·15, Лепкий П., Літиня 5, о. Левицький А., Виноград д. си. 2, о. Луцький В., Люча 2, Лисий Гр., Бобровники 2, д-р Лупа Л., Коросно 1, проф. Левицький І., Рудно 0·50, д-р Ляцишяк, Львів 10.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Закордонне радіо.

Субота, 26. січня 1935.

Братислава (298,8) 17·20 Російські і циганські пісні, 20·00 Опереткова музика, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Сальонова музика, 15·55 Легка музика, **Прага II.** (249,2) 19·05 Концерт, **Париж** (1648) 13·00, 21·00 Легка музика, **Штрасбург** (349,2) 13·00, 23·30 Танкова музика, **Білгород** (437,3) 20·45 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 19·00 Солісти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Весела музика, **Кельн** (455,9) 19·00 Сучасна музика, **Букарешт** (364,5) 17·00, 20·00 Танкова музика, **Стокгольм** (426,1) 16·20 Камеральний концерт, **Будапешт** (550,5) 23·10 Циганська музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Танкова музика, **Рим** (420,8) 21·00 „Дон Карльос" — опера.

Неділя, 27. січня 1935.

Братислава (298,8) 20·20 Легка музика, 22·35 Циганська музика, **Кошиці** (259,1) 18·00 Циганська музика, **Прага** (269,5) 7·30 Концерт, 2·25 Релігійна музика, **Париж** (431,7) 13·00 Легка музика, 13·50 „Дон Кіхот" — опера, **Штрасбург** (349,2) 19·30 Популярна музика, **Ковно** (1935) 21·50 Симфонія ч. 2 д-дур Бетовена, **Рига** (514,6) 00·00 Оперова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) веселе музичне слуховище, **Ляйпціг** (382,2) 20·00 Популярний концерт, **Мюнхен** (5,5,4) 17·00 Камеральна музика, **Міляно** (368,6) 17·00 Симфонічний концерт, 20·45 „Нерон" — опера Масканія, **Рим** (420,8) 20·45 Вечір оперетов.

Львівське радіо.

Субота, 26. січня 1935.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метерольогічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Музичний ранок, 13·00 Полудневий денник, 15·30 Вістки про експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Грамофонові плити, 16·30 „Хвіст тигра" — слуховище для дітей, 17·00 Польські думки, 17·50, 19·00 Трансмісія з Варшави, 19·00 Львів перед війною і по війні, 18·15 Оперові арії, 18·45 Кавчук 19·20 „Вісник" — відчит, 19·30 Концерт, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Легка музика, 20·45 Вечірний денник, 20·55 Як працюємо у Польщі, 21·00 Симфонічний концерт, 21·45 Різдво Христове, 22·15 Танкова музика, 23·00 Комунікати, 23·05 Виленська зазуля, 23·35 Вибрані плити. 24·00 1·00 Трансмісія з Кракова. Танкова музика.

Неділя, 27. січня 1935.

9·00 Ранішня авдиція, 10·05 Слявянські танки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метерольогічні вісти, 12·05 Сільва рерум, 12·15 Орхестра варшавської фільгармонії, 14·00 Поздоровлення грамофонової плити, 15·00 Поборювання шкідників і хороб рослин у зимі, 15·15, 15·35 Орхестра, 15·25 Огляд хліборобських ринків, 15·45 Селянка пасічничкою, 16·00 „День в день", 16·20 Польська музика, 16·45 Діти в ліску, 17·00 „Нині, нині, нині", 17·50 Досліджуємо життя — відчит, 18·00 „Учителька" — слуховище, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, 19·35 Рекламовий концерт, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 20·00 Весела львівська хвилинка, 20·30 Вечірний денник, 20·40 Як працюємо у Польщі, 20·45 Про оперу Масканія „Нерон" — відчит, 20·55 Трансмісія з театру „Ля Скаля" у Міляно — „Нерон".

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·31 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·15—26·14, Париж 34·94, Берлін 212·80, Цюріх 171·50, Голяндія 358·30, Прага 22·12, Італія 45·28, Нюйорк кабель 5·36, Нюйорк чеки 5·35.

Золото: Долари 8·910—8·930, Франки фр. 34·30—34·60, Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·07—0·08.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25. січня ц. р. з приводу знижкової тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 26 січня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Когути мол.	І. кл.	за 1 кг.	0·95 зол.
Кури	„	„	0·80 „
Качки	„	„	1·00 „
Індики	„	„	0·90 „
Індички	„	„	1·00 „
Годовані гуси	„	„	0·90 „
Пантарки	„	„	1·10 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когути мусять бути молоді без остроґ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.